

РУМЪНСКИ ПОСЛОВИЦИ

интервюто с Мария Мона Вълчану е проведено от Елена Арменеску

Мария Мона Вълчану е учителка по румънски език и писателка.

В кариерата си сте преподавали уроци по народна литература, включително анонимни поети и пословици – считани за съкровище на мъдростта. Как можем да мотивираме това красиво определение „съкровище на мъдростта“?

Самата народна литература е съкровищница на култова литература. Що се отнася до пословиците, нека помислим за Антон Пан и вечната история на словото, който е възприел точно това съкровище на мъдростта и го е събрал в сборник, издъжал времето. Поговорката има морализаторска цел, да ни предпази от мързел, омраза, глупост, алчност, можем да кажем, че е истински етичен кодекс, който се предава от поколение на поколение.

Една от най-важните поговорки е тази: „Който има книга, има чест“, близка до „Книгата е майка на учението“. Какво би било обяснението?

Нека първо помислим за символа на книгата. Книгата означава учене, просветление на ума. За един народ, зает да хвърля семена в браздата, да отглежда стадата си и да защитава родовото си име е много интересно как книгата е останала този основен символ на просветлението на ума и съдбата в живота. Като се учите от книгите и не само вие ще можете да постигнете целите си, ще успеете във всичко, което сте си поставили за цел, а повърхностното учене понякога може да бъде пагубно. Една книга е като факлата на света, а преподаването е най-добрият късмет за всеки от нас.

Мислите ли, че ироничният дух на някои поговорки, например „Като муха към ралото“, помага да се разбере посланието. Достатъчно ли е да се каже, за да разбере от събеседника?

Пословиците изразяват изразително природата на румънеца, склонен към красота, любов, справедливост, хармония. Те представляват, както казах, етичен кодекс, сатиризират, ужилват недостатъка, за да се отърват от него, но, също така, те са колекция от учения, които трябва да вземете предвид в живота. Не знам дали изразът "като муха към ралото" все още може да бъде разбран от по-младото поколение, но изучаването на други поговорки може лесно да се приеме и днес. Румънецът знае нещо за живота и учи потомците си именно чрез тези поговорки, тъй като Йон Ротару също красиво ги подреди: Румънецът знае, че ако иска да стигне далеч, трябва да стане сутрин, че само есента брои първокурсниците и че това, което му е в ръката, не е лъжа и затова не е добре да даваш врачето в ръката за този на оградата, самохвалството не мирише добре, а ситният никога не вярва на гладния.

Ние сме страна, в която все още се практикуват архаични ритуали. Как си обяснявате, че тези, както и фолклорът като цяло, и поговорките не са изчезнали?

Да, този въпрос е добре обмислен. Мирча Елиаде е този, който набляга на този родов признак, показвайки значението на ритуалите и митовете за налагането и съхраняването на онова първично време, на началата, толкова богати на сакралност. Те не можаха да изчезнат, те са част от съществуването на нашия народ, който е запазил езика си, своите обичаи и своето място на тази земя, въпреки толкова много ветрове, които са го духали през цялата история.

Има ли опасност те да загинат в лицето на новата вълна на глобализация?

Проблемът е по-сложен. Трябва време да го забележим, но вярвам, че докато фолклорът е в култова литература, той не може да загине, защото винаги ще се познава и цени. Забелязах, че румънците, които сега работят в други страни, поемат в сърцата си като на щит или като връзка, любовта към нашия фолклор, сякаш вземат със себе си част от нашата земя. Има доказателства, че глобализацията прави фолклора още по-обичан от заминалите румънци, за които той означава дом сред чужденците.